

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristoletna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 291.

V Ljubljani, v četrtek 18. decembra 1884.

Letnik XII.

Avstrija in katolicizem.

Ko je vladal v Avstriji še absolutizem, ko se je osoda celega cesarstva odločevala le po nekaterih osebah slavne stolice, tadaj je bilo državno življenje čisto drugače kakor dandanes: bilo je enolično. Zategadelj to samooblastje nikakor ni vgajalo ljudstvu, marveč skušalo je otresti okove odvisnosti, nadejaje se, da mu v svobodi prisije žar prave sreče in blagostanja. Želja se je spolnila, rodila se je konstitucija — vstava. In kaj smo imeli zdaj? — Dobili smo marsikaj dobrega, ali skoraj bi rekel, še več slabega. Lepo se je sicer razvilo državno življenje, lepo je vzrastel parlamentarizem, da še preveč, ker kmalo je zašel v skrajnosti, tako, da se je razvilo iz njega škodljivo in pogubonosno strankarstvo. Namesto da bi se delovalo za blagor naroda, tratil se je čas večkrat s praznimi, nepotrebnimi debatami in prepiri. Nastali so različni, včasih popolnoma napačni nazori med nekaterimi poslanci, ki so v svoji svobodnjaški boleznii in v svojem novotarstvu hotli zatreti vse, karkoli je spominjalo na preteklost, še celo ono, kar je edino sveto ljudstvu, namreč: vero. Oživila je tako imenovana liberalna stranka, ki je zabredla na čisto kriva pota, iskaje sreče v blaženi Nemčiji ali pa v boji zoper katoliško cerkev. Ni treba dolgo o tem govoriti, kajti vsakemu je znano, da je bila namera vsega delovanja tedanjih liberalcev proticerkvena in protikatoliška! Oni, katerim je bil vedno blagor ljudstva na ustih, ločili so se od prave vere, od edinega sredstva, ki zamore človeka storiti srečnega in zadovoljnega; ti navidezni oblažitelj naroda nazirali so prvo, najnežnejše čutstvo, čutstvo, katero so gojili državljani skozi stoletja v svojem srci, pozabili celo na stališče, katero je od nekdanj zavzemala Avstrija nasproti sovražnikom katoliške cerkve. Orožje je sicer sedaj izvito iz rok teh braniteljev domovine, ali to jih ne moti v svojem delovanji, vsaj mišljenje njihovo je po stari navadi naperjeno proti katolikom. V svoji zaslepljivosti še menijo s tem storiti državi uslugo, ali tako ravnanje se s političnega stališča ne more ne samo odobravati, ampak popolnoma zavreči, ker je čisto

nasprotno načelom in težnjam avstrijske monarhije, toraj tudi izdajalsko.

Avstrija je bila katoliška in mora biti katoliška; to je naša, a ne subjektivna misel, kajti podpirajo jo vojni razlogi in za njo potegujejo se tudi politiki. Kdor misli, da to ni resnica, naj posluša, kaj govori o tem mož, ki nikakor ni na našem stališči, protestansk pisatelj, ki je pred kratkim v Düsseldorf-u obelodanil nek spis pod naslovom: „Obnovljenje svetovlade papeške po knezu Bismarku“. Po „Vaterlandu“ posnamemo iz ove knjige sledeče vrstice:

„Ne gledé na splošno potrebo, ki vzrašča vsaki državi, da si ohrani cerkveno avtoriteto, zahtevajo v Avstriji še posebni politični interesi ožjo, prijateljsko vez med vladno in prestolom sv. Petra. Medsobočno porazumljenje in združenje moči gotovo ne more biti na kvar niti prvi, niti drugemu; marveč zgodovina nas uči ravno nasprotno. Pomislimo le nazaj na čase srednjeveške, na dobo Karola Velicega, kako je ta velik državnik in vladar, opiraje se na oblast papeško, razširjeval in vtrjeval mejo svojega prostranega cesarstva! In razmere za časa Karolingov niso bile dosti različne od onih, v katerih se nahaja danes država avstrijska. Kajti ta ima nalogo v podunavskem podrečji in na balkanskem polotoku oživiti novo državno zvezo, vstvariti slovansko federacijo pod praporom mogočnih Habsburžanov.

Avstrija odločivša se od nemškega cesarstva postavila se je na lastne noge; zato mora biti njena politika, ako hoče ostati samostojna vlast, tudi samostojna; tedaj ne več nemška, ampak avstrijska. Da bi Nemci zapovedovali ostalim narodnostim, ali pa narobe, o tem ni niti govorjenja. Toda, kakor so vsi narodi udje ene države — otroci enega očeta, tako naj pod krili črnega orla vživajo vsi ene in iste pravice, zavedajo popolne enakopravnosti učeč se ob enem zahteve te ravnopravnosti tudi dejansko izvrševati. Ni se treba bati potem državi pogina, temuč prične se nova era: vzhajati bo jela zora one zmagonosne slave, ki se je nekdanj pela mogočnemu cesarstvu in njegovim vladarjem, ko so za Leo-

polda II. ali Karola VI. avstrijske armade pod poveljništvom hrabrega Evgena snemale turški polumeseč s trdnjav nižegorskih, ko so avstrijski vojaki pijani zmage drli čez široko Donavo, da si na balkanskem ozemlju vijejo vence bojne slave.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. decembra.

Notranje dežele.

Klin s klinom! To mora postati po Slovenskem povsod dnevno načelo, ako sploh hočemo, da nas naši politični nasprotniki ne bodo potopili v žlici vode. Nemški „Schulverein“ posebno po Štajarskem od dne do dne vedno bolj nesramen postaja in mu ni ne za denar ne za trud, ako je treba slovanske učitelje podkupavati s pruskim denarjem, da nam ponemčjujejo narodno deco našo, ali kedar je treba nastavljeni limance slovanskim otrokom, na ktere jih lové v „schulvereinske“ šole svoje. Kakor se lačni vrabci po zimi celo na ajdove pleve lové, pod kterimi so zavratne zanjke skrite, tako so štajarski nemčurji jeli slovanske otroke loviti na zanjke v svojo prusko liberalno šolo v podobi kosila, katero jim dajejo opoldne, in sicer posebno tistim, ki so iz mestne okolice ter imajo daleč domov. Tem zanjkam potreba bo odpihati pleve, ktere jih pokrivajo in to mislijo naši rojaki na Štajarskem s tem storiti, da si osnujejo društvo, ki bo povsod slovanskega podvzetje „schulvereinovo“ in se bo tako zbijal klin s klinom, kar je gotovo tako na svojem mestu, kakor le sploh kaj zamore biti. Že po novem letu jelo se bode oživljati društvo, ki bo imelo to nalogo in bo, kakor poročila iz Štajarskega govoré, nosilo častno in pomenljivo ime: „društvo sv. Cirila in Metoda“ za podporo slovanskega šolstva. Kar je Čehom šolska matica, to bode štajarskim Slovencem društvo sv. apostolov slovanskih, s pomočjo kterih se bode vničeval strupen sad, ki ga pruski „schulverein“ po slovanski zemlji rodi. Društvo sv. Cirila in Metoda osnovalo se bode edino le na obrambo. Ne bo ga sklicala v življenje naša bojaželjnost, pač pa potreba, ki nas odločno kliče na obrambo naše narodnosti po slovanskem Štajarju in v to mu Bog pomozí!

LISTEK.

„Dvanajsterim večerom“ dodatek.

Preljubi Mirko!

Bilo je enega zadnjih večerov meseca junija, ko sva lanskega leta sprehajaje se po obrežji naše Adrije pogovarjala se o svetožalji, ki nam je začelo že tako zgodaj strupiti mlado slovstvo. Pri najinem razhodu sem ti obljubil, da ti hočem, ko se spet prvokrat snideva, še kaj govoriti o tem prevažnem predmetu, zlasti pa pokazati, koliko je ta duhomorna filozofija, ako je vredna tega imena, vplivala na naše najmlajše slovstvo. Toda nisem takrat slutil, da sem tisti večer zadnjikrat imel priložnost dalje časa s teboj se pogovarjati; nujna opravila in druge deloma neuščne dogodbe so me ovirale še enkrat s teboj se sniti na najinem navadnem sprehajališču. A ti si med tem srečno opravil maturo in odrinil na vseučilišče, da se poprimeš novega poklica. Ko si se prišel od mene posloviti, bilo mi je mogoče le par besedi za silo s teboj govoriti; in tako je vkljubu

moji in tvoji želji izostal najin pogovor. Toda odloženo, mislil sem si, ni še odpravljeno. In tako bodi tudi tukaj. Ti sam me v zadnjem pismu zagotavljaš, da se kaj pridno baviš z domačim slovstvom in mu vsak dan posvetiš precejšnji del onega časa, ki ti je v duševno izobraženje odmerjen. Praviš, da se ti po vstrajnem čitanji in premišljevanji obzorje našega duševnega gibanja, ki se v slovstvu vedno najzvestejše odsvita, čedalje bolj jasni. To me pred vsem veseli, ker tako se privadiš resnemu samostalnemu mišljenju, česar dandanes pri omikanjih najbolj pogrešamo.

A še nekaj, preden začnem. Znal bi vprašati, zakaj ti ravno zdaj, o velikonočnih praznikih, to vprašanje razpravljam. No, prvič veš, da zdaj imamo počitnice še precej dolge in lepe, zatoraj tudi prostega časa dovolj za daljša pisma; drugič pa mi je ravno ta najsvetejši in velečastnejši čas cerkvenega leta duha in srce mogočno pretresel, ter mi spet živo vzbudil spomin na one resnice, ktere večne in nespremenljive v teku stoletij kljubujejo časa valovom, ter obsojajo vse človeško mišljenje, ki se od dne do dne spreminja, raste in upada, kakor lunino lice. In veš, kaj mi je najglobokeje v srce seglo?

Veliko soboto oni v besedi in melodiji prevzvišeni „Exultet“, kjer se sv. cerkev, sluteča bližnje vstajenje Gospodovo, pozabivši vsa zla, ktera je vzročil greh na svetu, ne more več vzdržati, da bi ne izrazila svoje nepopisljive radosti in ob enem začudenja nad ljubeznijo Božjo, ki je svojega Sina dal, da bi sužnja odrešil. O felix Adae culpa, quae tantum ac talem meruit Salvatore! Glej, te besede so me do solz ganile, postal sem pri njih in zamislil se. In živo so se mi tu predočili vsi naši pesimisti, svetožaljei in osodečestilci, in kar jih je tem v duhu sorodnih. Čemu pa toliko javkanja in stokanja, o človek, kdo te naredi nesrečnega? Mar li Bog? Potem tak Bog ni Bog, ampak trinog; recimo: Ni ga Boga. Kdo te naredi nesrečnega, ako ne lastna volja? In ti se jočeš nad ranami, ktere si sam prostovoljno sekaš, in rotiš se nad osodo, in črtiš Boga in previdnost Božjo, o človek? O človek, pravim, in kaj bom še le rekel o kristjanu? Res sicer, kdo bo tajil ona brezštevilna zla, pod kterimi žaluje rod človeški na zemlji, ki se po vsej pravici imenuje dolina solz? Dolina solz je, res, in tega nikdo bolje ne vé in ne čuti, kakor oni, ktere je Sin Božji po svetu poslal oznanovat evangelij vsem stvarim, podučevat nevedne,

V državnem zboru imeli so na dnevnem redu prošnjo *c. kr. finančnih stražnikov*, da bi se jim plača zboljšala, kakor jo imajo po drugih državah. Poročevalec je bil poslanec Dumba, ki se je prav gorko potegnil za prošilce, rekoč, da je prošnja popolno opravičena, kajti v primeri z drugimi državami so avstrijski financarji najslabeje plačani. Preden se bo v tem smislu kaj določilo, sklenili so v državnem zboru najpoprej toliko časa počakati, da vidijo, kaj bo vladna sama na to rekla, kajti povišanje plače, kakor so jo nameravali, zadelo bi povišanje dotičnega budžeta za cel milijon. Zato naj poročevalec priporoča, da naj se prošnja za sedaj preloži na vgodnejši čas. — Kar se tiče povišanja plače, bi se prav lahko napravilo, ne da bi pri tem davkoplačevalci ali državo sploh kaj bolelo, ako se na to obrneje tiste šestinke, ktere je sedaj erar spravljaj od kontrobanda. Če jih je premalo, naj se za državni delež namesto ene po dve vzame, kajti finančni stražnik bo še vedno zadovoljen, ako bo poleg zvišane plače le 4 šestinke dobil od zasačenega tihotapskega blaga namesto sedanjih pet.

V *zlati Pragi* sovršil se je za česko narodnost jako pomenljiv čin, ktereга smo že v teku letošnjega poletja omenili. Praški predkraj, do sedaj samostojna občina Holešovice-Bubna združil se je z glavnim mestom v jedno občino, da mu bo tolikanj laglje mogoče vstavljati se srditemu valovju pomemčevanja, ki se tudi ondi v Slovanstvo zaganja. Slovesnost se je minulo nedeljo zvršila. Bile so v Holešovicah, kakor tudi v Bubni vse hiše ozaljšane z zelenjem in zastavami. „Postava zadobila je veljavo rekel je Holešovski župan obrnjen proti Praškemu županu, dr. Černiju, in jaz vam radostnega srca kot poslednji župan teh dveh občin obe izročam v vaše nadaljno oskrbovanje s prošnjo, da obračate vso svojo pozornost na prebivalce teh dveh občin. Sprejmite pečate, ktere smo do sedaj pritiskavali na pogodbe in pisma, ki smo jih sklepali. Naj bi se naši rojstni občini pod vašim varstvom in obrambo kraljevega mesta „zlate Prage kmalo povzdignili do slave in sijajnosti, v kteri se zlata Praga blišči“. Krajevni starosta Bubniški pa še pristavi: „Najbolj me to veseli, da se je po zjedinenji naših občin s Prago krepak jez proti nemškemu navalu zopet zdatno vtrdil, za kterim se bo naše blagostanje na podlagi naše narodnosti lahko po svoji volji razvijalo ter se mu ne bo treba bati nemškega poplavljenja. Maternem mestu, zlati Pragi pa zakličemo: Slava ji!“

Česki poslanci pod vodstvom dr. Riegerja, brez razločka narodnosti ali Čehi ali Nemci, podali so se vsi k ministerskemu predsedniku Taaffeju, da mu razložé jako kritičen položaj, v ktereга je obrt na Českem po polomu „společnosti pro úvěr“ (Bodenkredit Gesellschaft) zagazila in so soglasno od njega zahtevali, da se tukaj mora nekaj storiti, ako se hoče splošni polom narodnega gospodarstva na Českem zabraniti. Taaffe je obljubil svojo najzdatnejšo pomoč. Od tega podali so se poslanci k glavnemu ravnatelju avstro-ogerske banke, g. Moserji, ktereга so si skušali pridobiti, da bi najprvo ta banka morala kaj storiti, da bi se razdraženi in iznemirjeni obrtniki po Čedah, ki imajo zveze s tem ali onim denarnim zavodom, kolikor prej bolje pomirili. Vsled tega je Moser telegrafično poklical k sebi vse bolj imenitne ravnatelje praških bank in drugih denarnih zavodov na posvetovanje. Nasledek tega je bil, da bo avstro-ogerska banka Pražske denarne zavode podprla s prav dobrimi papirji kolikor mogoče na daljši čas. Ker imajo Praški denarni zavodi tudi še sami precej zdatno množino dobrih papirjev, se je pač nadjati, da se bo na ta način vsaka večja nesreča odvrnila, ki bi bila sicer narodno gospodarstvo na Českem zadeti utegnila. Da bodo česki denarni zavodi, potem ko se sami okrepečajo po Dunajski podpori, krepko pod pazduho segli obrtnikom, kteri so pomoči potrebni, mislimo, da se to samo po sebi razume.

tolažit revne, brisat trpečim solze; da, služabniki božji poznajo vse to bolje, kakor vsi oni pesimisti in kozmopoliti, ki imajo ob vsaki priložnosti na jeziku in v peresu „neizmerno gorjé“ trpečega človeštva, a v dejanji ne storé najmanjše reči, da bi to gorjé olajšali. Gorjé, gorjé, recimo, neizmerno gorjé, trpi človeštvo, vse to je žalostna resnica, vse to predobro vemo. Tudi toliko ne zamerimo, ako so bili ljudje in so in gotovo še bodo, ktere pogled na to gorjé tako užali, da obupajo nad previdnostjo in se vdajo pogubnemu pesimizmu, ki obupa nad boljšo prihodnostjo na tem in onem svetu: taki so bili stari pagani, kterim je zatemnelo solnce pravega spoznanja, ki so v razuzdanem življenji napravili one resnice, ki edino še zamorejo človeka tolažiti v dolini solz, resnice o Bogu pravičnem sodniku, plačevalci kreposti, kaznovalci greha, o neumerjoči duši, večni razliki med dobrim in slabim; živeli so v temi, kakor apostelj pravi, „brez upanja“, in najboljše, kar so jim njihove mitologične povesti obetale, je bil Hades, apatični Hades, v ktereга ne zasije žarek ogrevajočega, oživljajočega solncea, mrtva senca je tam, ni življenja, ni gibanja, živa smrt. Da so taki tožili „fatum“, ne zamerimo, ali vsaj razlagamo si

Vnanje države.

Berolinska policija izgnala je ondašnjega *poslanca socialistov*, ki jih je v Berolinskem mestnem zboru zastopal, s tako nujnostjo iz glavnega mesta nemške države, da je dotični poslanec Ewald, komaj čas imel se preobleči. Ob dveh popoldne dobil je Ewald od policije povelje, da mora neutegoma Berolin zapustiti. Ewald ima družino in petero otrok; ob petih je v resnici že Berolin zapustil. Da to ne bo med ali sladkor za nemške socialiste in delavce, se lahko ume. Vzrokov izгона policija ni nikakih povedala, misli se pa, da je bil temu povod delavski zbor, kteremu je bil Ewald predsednik. Sešli so se, da se posvetujejo o socialdemokratskih volitvah za VI. volilni okraj. Policija je shod na podlagi socialne postave razpustila, na kar se je precej ondi vnel hud pretep med delavci in redarji, ki so sablje potegnili. Ewald, pravijo, da si je vse prizadeval mir ohraniti in redarje z lepo in po varni poti venkaj spraviti. Za plačilo ga je pa Bismark iz Berolina zapodil. Sploh na Nemškem v poslednjem času malo šale razumejo s socialisti. Kakor Bismark v državnem zboru rad skrbi za napravo njim primernih postav, tako jim je v navadnem življenji takoj za petami in jih brez usmiljenja preganja, kakor hitro si le količkaj prizadevajo, da bi si sami pomagali. Bismark tega sploh ne trpi, od delavcev se mu pa že to posebno za malo zdi.

V Lipskem (Leipzig) začela se je krvava pravda proti tistim *anarhistom*, ki so jih zgrabili pri velikanskem spomeniku „Germanije“ v Niederwaldu, kjer so hudobneži, ki mislijo, da imajo pravico čez smrt in življenje svojega bližnjega, hotli spominek z dinamitom razsuti, ob enem pa nemškega cesarja in ondi zbrane druge nemške kneze, generale in druge dostojanstvenike kar skupno h krati v zrak poslati. Imajo jih 7 in sicer: glavna oseba med njimi je nek Avgust Reinsdorf iz Pegova, ki je menda vse k nameravanemu hudodelstvu napeljal in nagovoril. Zatožen je veleizdaje, poskušane umora in požiganja. Za njim so toženi vdeležitve poprej omenjenih hudodelstev: stavec Emil Kuchler, sedlar Reinhold Rugsch, tkalec Karl Bachmann, čevljar Karl Holzhauer, barvar Fric Seehagen, trakač Karl Rheinbach in gumbač Avgust Toellner. Reinsdorf je Kuchlerja in Rugscha pregovoril, da sta jela za razsutje spominka „Germanije“ v Niederwaldu priprave delati. Preskrbela sta se dostojno z dinamitom, ktereга sta razdelila v dve polovici; ko sta še denar za pot prejela, podala sta se iz Elberfelda v Rüdelsheim. Ondi sta si izvolila nek deset minut dolg podcesten jarek za napeljavo razstrelnine proti spominku. Ondi sta zvečer ob ustji jarka na netilo tako obeškatlji dinamita položila, da ste vžigalni motoz popolnoma pokrili, vendar bi bil pa lahko do njega prišel, kdor bi ga bil mislil zažgati. Drugi dan sta se zopet k jarku (za drenažo, t. j., napajanje travnikov) podala, kjer sta čakala na slovesni sprevod, ki se je proti osodepolnemu kraju pomikal. Zgovorila sta se bila namreč, tako dolgo počakati, da se bo cesarjev voz prav blizu pripeljal, potem pa netilo zažgati, s čemur sta mislila napraviti velikansko razstrelbo, s katero bi bila nemškega cesarja vbila. Toda ne, ko se je cesar tje kaj peljal in ne, ko se je vračal, se jima ni hotla nakana posrečiti. Nevoljna vsled tega, sta zvečer svoj dinamit prenesla pod slavnostno barako, ki so jo ondi napravili, kjer sta ga zažgala. Počilo je, počilo in tudi baraka se je nekaj poškodovala, ljudem pa se ni nič zgodilo. Drugi zatoženci so se hudodelstva vdeležili deloma s tem, da so preskrbeli dinamit, deloma pa denar za pot.

lahko, ker bili so, da-si po lastni krivdi, kakor apostelj pravi „brez Boga“, bili so neverniki.

A da se med kristjani, recimo bolje, da se med čisto katoliškim narodom, ki izpoveda in hoče izpovedati ono vero, ktero pravi katoličan imenuje edino zveličavno, da se zamore med takim narodom vgnediti temn, poguben fatalizem, ne morem se dovolj čuditi, a še bolj nenaravno, in da rečem absurdno zdi se mi, ako bi se celó med oznanjevalci edino zveličavne vere nahajali, ki sami v fatalističen rog trobijo, ali vsaj, kakor koli si bodi tako čisto protikrščansko in protinaravno gibanje povspešujejo.

Toda vem, vprašal boš: Ali je pa res s to rečjo že tako daleč prišlo med Slovenci? Odgovorjam: Res. Odkar je Stritar z Dunaja Slovincem pozvonil, nam to zvonjenje tako ugaja, da ga eden za drugim posnemamo, in ako tako napredujemo, se kmalu na Slovenskem ne bo slišalo več starega zvonjenja.

Osodepolni zvon Dunajski! Ne vem, kje si ga je dal Stritar vlti, na Nemškem ali na Francoskem, le toliko vem, da na Slovenskem ne, ker Slovenci zvonovom od nekaj upodobljajo svetnike, a na Stritarjevem najmanjšega znamenja o tem ne

Izvirni dopisi.

Iz Šentvida nad Vipavo, 17. dec. V včerajšni „Slov.“ številki nahaja se vest, da se po Vipavski dolini širijo kozé in da jih v Šentvidu nad Vipavo že pri marsikteri hiši imajo. Ta vest je, čast Bogu, časnikarska raca. Dosihmal po Vipavski dolini ni še kôz razun enega osamelega slučaja. Nek neoženjen dninar našel jih je v Trstu ter z njimi le-sém v svoj rojstni kraj, Podbreg fare Šentvidske, prišel. Ker je bilo prve dni t. m. silno mrzlo, se je revež premrazil ter 6. t. m. za kozami umrl. To je do danes vse, kar se po Vipavski dolini — osobito v Šentvidu — o kozah vé.

To pa je resnica, da naši Vipavci s Trstom veliko občujejo in da se je bati, da bi se ta grozna bolezen zatrosila, česar nas Bog milostno obvaruj! Vreme imamo silno černo, megla in dež je od pondeljka in že poprašujemo: kje je vendar burja, da malo „dihne“ ter nam spet vreme razvedri.

Iz Leskovca, 12. dec. Le zborujmo in posvetujmo se! To je geslo sedanje dôbe. Zbori so bili v prejšnjih časih večinoma le v mestih med omikanimi ljudmi, ter so imeli raznovrstni pomen, in podvzetek njih je bil večinoma — napredek v blagor človeštva, če tudi jim ni vselej gladko steklo njihovo podjetje, ker se je zadel njihov trud v marsiktero zapreko. Sedaj pa, ko se je ljudstvo po deželi že tudi dobro prebudilo, videč, kako ga stiska vsakdanje življenje, so sprevideli vneti možje, da je za blagor manj omikanega kmečkega stanu tudi raznih zborovanj potreba, pri kterih bi se mu razlagalo o boljšem in umnejšem gospodarstvu, o napravi raznih zavodov v obrambo gmotnega propada in v vzdrževanje posestva sebi in svojim.

Tako smo imeli mi v našem kraju v kratkem tri zборе, in sicer prvega 9., drugega 16. in tretjega v dan 23. novembra, kteri so se vršili v Krškem in v Leskovci. Njih namen je bil ljudstvo poučiti v kmetijstvu, in osnivanje lastne krajne hranilnice. Tedaj oba predmeta zelo važna za nas Dolenjce; kajti prvi ima namen poučiti ljudstvo, zboljšati zamenarjeno poljedelstvo, drugi bi mu pa dajal potrebna sredstva v povzdigo prvega.

Namenil sem se tukaj le nekoliko v potrebi vstanove take hranilnice omeniti, ter s tem ogreti možé, kterim je blagor našega ubozega ljudstva na srcu, ne križem rok držati, ampak naj vztrajno delajo, v dosego doželjenega cilja, da rešimo ljudstvo pogube. So pa pristopili, in upamo da še pristopijo v društvo možje, v kterih blagih sreih teče kri za obstanek obrtnikov in ubozih kmetov, da osnujemo prevažni zavod *) hranilnico, ktera bode rešiteljica kmeta in rokodelca pred oderuško roko. Lahko mi bode kdo oporekal, čemu hranilnice v Krškem, saj jo imamo v Ljubljani in v bližnjih Brežicah? To je sicer istina, in tudi da obe radi denar posojujeti, a treba je vedeti na kaj, kako in koliko stroškov v dosego kake svote. Naši kmetje so večinoma le gorniki, tedaj jim je pot do teh posojilnic popolnoma zaprta. Vse drugače pa bi lahko sposojevala krajna hranilnica, in vsi stroški od strani raznih gospodk

*) Je med tem časom že osnovan, pa dopis ima še zmirom svoj pomen. Vredn.

zaslediš, tudi krstiti ga ni dal s krstom krščanskim, kakor je na Slovenskem navada.

Da toraj tak zvon ne more krščansko zvoniti in ljudi k Bogu vabiti, se samo ob sebi umé. In da si je bil tudi Stritar tega v svesti ter skrito sicer in zapeljivo, a vedoma in svojemu zrelo premišljenemu smotru vedno zvest vstrajno skušal v svojih spisih vpodobljati nazore pozitivno krščanstvo spodkopujoče, panteističen naturalizem razširjajoče, s tem se vendar ne dá več dvomiti, kakor sem ti dokazal zadnji pot, ko sva se pogovarjala o svetožalji, v ktero se je razcvel našega stoletja panteizem. Ni mi zatoraj namen več dalje o Stritarji govoriti.

Veče važnosti za nas in za zgodovino našega slovstva in morda celó naroda našega, je žalostna resnica, da je glas Stritarjevega „Zvona“ zvabil na svojo stran, malo da ne vso slovensko inteligencijo, zmedel nam pojme o najsvetejših resnicah in sploh zavdál vsemu našemu mišljenju s strupom pogubnega panteističnega idealizma. Kakor je on zagodel, se pleše na Slovenskem, in dalje in dalje se širi plešoči krog žugajoč narodu npravstveno okuženje in zgoden moraličen pogin.

Sem spada pred vsem vrsta onih pisateljev, ki

bili bi prihranjeni. Dalje — če se pri nas osnujejo take hranilnice, zavezane bodo roke oderuhom, ki ubogo ljudstvo tako neusmiljeno stiskajo, molzejo in na boben spravljajo, da vsako nedeljo skoraj brič dalje časa o javnih dražbah in prodajah provzročnih po oderuhih, kliče, kakor duhovnik s pridnišnice govori.

S kakimi obresti se pa tudi denar sposojuje? Če bi to reč hotel razpravljati in na dan vleči, bi se pač marsikdo, ki ima še kaj srca za ubogo ljudstvo ali tudi tak, ki ga nič nima, čudil in vsiknil: Za božjo voljo, kam smo prišli, kaj se godi! Samo toliko rečem, da večinoma pri namoštниках, sploh pri takih posojilih obresti presegajo kapital. In posledica tega? Nič drugega, kakor da hiša za hišo, posestvo za posestvo pride oderuhom v roke, otroci pa po svetu beračijo, znabiti hudobije doprinašajo ter pomagajo množiti „proletariat“ in „socijalizem“.

To naj bode zadosti, da se spozná potreba ustanovitve ljudske hranilnice. Toraj komur je le mogoče, naj pristopi k društvu, katerega namen je le bližnjemu v njegovih težavah pomagati ter ga rešiti oderuških rok. Namen je res velikanski, a dá se doseči „Viribus unitis — z zedinjenimi močmi“. Zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača!

Iz Štajarskega, 12. dec. Vsi verni Slovenci, posebno še štajarski, smo se srčno veselili, da šte našega slavnega rojaka, prečastitega gosp. knezoškofa Misijo tako dostojno in slovesno sprejeli. V preteklih časih je pastirovalo mnogo jako odličnih duhovnikov iz Kranjskega v naši Lavantinski vladikovini; mnogo jih pastiruje še dandanes. Mora nas toraj v srce veseliti, da je naš prečastni rojak zasedel zdaj prvi stolico med našimi kranjskimi brati. Toda, kakor smo se štajarski Slovenci teh svečanosti veselili, tako je pa s zobmi škripala tako imenovana nemško-liberalna stranka že od tistihmal sem, ko je glas počil, da pride štajarski Slovenec kot knez in škof v belo Ljubljano. Morebiti se še spominjate, koga je ta stranka za ovo veličastno mesto kandidirala. Ta kandidatura njej je spodletela — od tod toraj njena jeza. V tej besnosti imenuje tukajšnja „Deutsche Wacht“ Ljubljanske slovesnosti pri sprejemu in intronizaciji same „komedije“ in se togoti posebno nad tem, da so bili pri teh svečanostih navzoči tudi gimnazijalci, „izmed katerih pridejo nekteri že v kratkem na vseučilišče in morajo zdaj biti kot štafaža novemu škofu“; togoti se nadalje nad Graškim gimnazijskim ravnateljem in ondašnjimi profesorji, ki so nekdanjemu učencu Graške I. gimnazije izročili častitko ter vpraša na dalje: „kdo bo slikarju te adrese poplačal stroške za njegovo delo? morebiti profesorji? ali celó dijaki?“ — Tako piše list, ki pa vedno v zvezde kuje nekega moža, ki tudi nosi škofovo mitro. Znabiti, da ga prihodnjič tudi postavi kot kandidata za kakošno škofovo stolico?

Domače novice.

(*Monštranca*), prav izvestno največja, če tudi ne najdražja na Kranjskem, došla je pred včeranjem semkaj iz Wolfsberga, kjer jo je za novo cerkev Jezusovega Srca v Ljubljani izdelal naš rojak gosp.

nam v svojih romanah, novelah in družih povestih slikajo slepo nevpogljivo moč črne osode. Med temi pisatelji so pa ravno oni, ki zdaj zvonec nosijo na našem slovstvenem polju in priznati moram, pisatelji v obliki in jeziku najspretniši. Je pa ta vera na osodo naravna in prva posledica iz ateističnega naturalizma, imenujemo ga panteizem, materijalizem, idealizem ali kako drugače, vsa ta so le razna imena ene in iste mnogolične zmote; ker v tako nesprosljivo črno osodo zamore verovati le oni, ki je zatajil vero v osebnega nadsvetnega Boga. Kjer pa ni več osebnega, recimo pravega Boga, tam ni tudi več ene, večne nespremenljive resnice, ne bistvenega razločka med dobrim in slabim, in tako razpade podlaga vsej pravstvenosti, ruši se zaslomba krepstnemu življenju, zatare se že v početku vsaka kal verskega življenja in zaduši vse blago hrepenjenje po vzvišenih vzorih. In čemu se bo še junak boril za svoje ideale, kateri po teoriji panteistov niso nič drugega, kakor gole sanje brez vsake realne vsebine, ker ni Boga nad zemeljsko realnostjo vzvišenega!

(Dalje prih.)

Frane Jerančič. Vlita je iz brona, bogato v ognji pozlačena in s srebrom okrašena. Visoka je 73 centimetrov, težka pa 7½ funtov! Sloga je gotiškega, kakor cerkev. Luna je iz čistega zlata in z dragimi kamni ozaljšana. Dragoceni kamni vtrinjajo se tudi po drugih delih prekrasnega umotvora našega rojaka.

(*Devetdeset mož*) tukajšnega veteranskega društva oglasilo se je za prostovoljno postrežbo ranjenih vojakov še razun onih 50, ki so se lansko leto oglasili k transportni koloni št. 16, ki je namenjena za bojno polje. Poduk v postrežbi ranjenih vojakov za omenjenih 90 mož pričel se je v nedeljo in se bo še sedem nedelj popoldne nadaljeval. Podučujejo pa vojaški zdravniki.

(*Anarhizma*) tožene in v Celovci od porotnikov za nekrive spoznane osebe Kriegl, Šturm in Dhü so izpuščene iz zapora. Kakor se čuje, spustili bodo menda tudi Tumo. Vse to kaže, da je bil ugovor državnega pravdnika le formalen, pri katerem se na drugačen izid, kakoršen je bil pred porotniki, niti ne misli ne.

(*Volka*) je vstrelil v Ambrusu prav blizo hiše posestnik Mišmaš. Zver je skoraj meter visoka in poldrugi meter dolga.

(*Razpisano*) je brezplačno mesto v hiralnici sv. Jožefa v Ljubljani, katero se bo sedaj oddalo do smrti osobi moškega spola, ki je avstrijski državljani in sploh lepega obnašanja. Treba se je skazati z ubožnim listom, s spričevalom od zdravnika, da je bolezen neozdravljiva. Prošnje do 15. januarja 1885 na predništvo kongregacije hčera krščanske ljubezni sv. Vincenca Pavlanskega.

(*Kosé v Trstu*.) V poslednjih 24. urah zbolelo je 38 ljudi, umrli so pa trije za kozami. Za družine, kjer imajo take bolnike, se je do sedaj nazalo 10.490 goldinarjev 55 kr. in pa 100 frankov v zlatu.

(*Premeščena sta*) iz službenih ozirov sodniška pristava gg. Anton Putre iz Konjic v Slovenji Gradec in Mihael Novak iz Slovenjega Grada v Konjice.

(*Pogorela je*) vas Trnovec v Bistriškem okraju na Štajarskem na Šmaren večer razun dveh hiš popolnoma. Žal, da je zgorel tudi fantič, katerega ni bilo več mogoče rešiti. Za dvoje opečencev se še ne vé, ali bota ozdravila ali ne. Kdor se je pa rešil, rešil si je le golo življenje drugega nič. Revšina je velika.

(*Lekarnar Rocca*.) ki so ga bili nedavno v Trstu na kolodvoru prijeli, je zopet prost. Prijeli so ga zaradi sleparskih in ponarejenih zdravil, ki jih je prodajal, izpustili so ga pa, ker je varščino položil.

(*Boj na ulici*) imela sta v torek popoldne v Trstu dva vrednika laških časnikov zaradi uvodnih člankov. Bila sta: lastnik irredentovskega lista „L' Indipendente“, Caprin in pa vrednik lista „L' Imparziale“ Migliorini. Prvi je drugega vprašal ali on piše članke proti „L' Indipendente“ in ko mu drugi reče, da začel je udrihati s palico po njem. Ta žaloigra imela bo tri dejanja. Prvo se je vršilo v vredništvih, drugo v javnosti na trgu „Barriera vecchia“, konečno pa pred sodnijo.

Ljubljanski anarhisti pred sodnijo.

(Dalje.)

Priča Kočmur priseže in na to pripoveduje, da le Železnikarja pozná, ki je večkrat k njemu prišel, in ondi silno navdušeno hvalisal republiko in rudečo zastavo; o monarhijah se je pa jako razžaljeno izražal, tako, da ga je moral on (gostilničar Kočmur) opozoriti, da on takega govorjenja ne trpi v svoji krčmi.

Železnikar pravi, da to ni res!

Priča Klein se gledé Železnikarja in cesarskega dvora na Dunaji enako izrazi, kakor vrednik Železnikar, Kunc in Konešegg. Zatoženi Železnikar zopet pravi, da ni vse skup nič res. Sploh vse priče lažejo, le Železnikar resnico govori.

Sedaj pride na vrsto hudodelstvo razširjanja prepovedanih tiskovin, ki se podtika Tumi in Železnikarju.

Priča Potisek, čevljarski učenec pri Tumi, pripoveduje, da je kmalo po Veliki noči nekega jutra prišel Železnikar k Tumi v štacuno ter mu prinesel zavitek v modrem papirju. Tuma je vzel na to od stranišča ključ, pri katerem je bil tudi oni od drevarnice, je šel vun in se je kmalu vrnil. O poludne, ko Tume ni bilo doma, gnala je Potiska radovednost venkaj, toda v drvarnici ni bilo ničesar videti. Popoldne je šel še enkrat pregledavat in tedaj je staknil v neki cevi od železne peči višnjev zavitek, v njem pa: „Mahnruf an das

Volk“ v prav veliko iztisih. V nedeljo prišel je Kriegl in Tumo vprašal za Waitzov naslov. Tuma mu je napisal „Karl Hauser“. Ko so pri Tumi po hiši preiskavali je bil ves zmeden in prestrašen. Že poprej prejel je pa Tuma nek zavitek po pošti, v katerem je bilo več iztisov „Freiheit“.

Državni pravdnik Potiska vpraša, zakaj da je preiskovalno komisijo doma v hiši opozoril nadopisnico. Potisek pravi, da zato, ker se mu je važna zdela. Že več takih dopisnic prišlo je poprej na Tumo, in vselej je bila napovedana ali kaka sestra ali kak brat, da dojde po pošti; prišel pa le ni nikdar nobeden. Potisek pravi, da se je Tuma tudi proti Železnikarju izrazil gledé prepovedanih tiskovin, ki so prišle na Breskvarico.

Železnikar zavrne, da je vse gola laž, kar Potisek govori. Le toliko je res, da je Tumi že zdavnaj pred Velikonočjo enkrat prinesel nekaj Ljubljanskih listov in ker je šel ravno dež, so bili zaviti v višnjevem papirju.

Tuma zanikuje sploh vse, kar je Potisek o njem povedal. On ni imel nikdar niti prepovedanih niti drugih tiskovin in jih toraj tudi v peč ni zamogel skriti.

Železnikar še opomni, da ni mogoče, kaj videti izza prostora, kjer je Potisek delal, kajti med njim in štacuno visel je zastor (pregrinjalo). „Pač, pravi Potisek, zagrinjalo je imelo luknjo in vse sem videl!“

Kriegl pravi, da je Potisek lagal gledé Waitza in je iz sovraštva do svojega mojstra to povedal.

Priča Mihler, knjigovezni učenec, pripoveduje, da mu je Potisek prinesel prepovedane tiskovine brát in mu je pri tej priložnosti povedal, kako da je do njih prišel.

Priča Trost, 15letni ključarski učenec, je rekel Mihlerju, da je „izdajavec“. Sam je bral in dobival tudi prepovedane tiskovine na ravno tak način, kakor ona dva.

Mestni redar Francelj pravi, da je mogoče bilo pri Tumi videti skozi pregrinjalo, kaj da se godi v štacuni.

Med tem časom, kar smo do sedaj poročali, pa do tega, kar sedaj na vrsto pride, spremenila se je mnogokrat javna porotna obravnava v tajno in to vselej tedaj, kadar so bile na vrsti priče ali pa na dnevnem redu hudodelstvo, ki se je tikalo razžaljenja Veličanstva. Kajti ti ljudje so bili tudi toženi, da so se tudi o cesarju prav surovo in zaničljivo izražali. Ker spoštovanje do cesarja prepoveduje tudi sodnikom taka razžaljenja pred občinstvom obravnavati, moralo je tisto odstopiti in obravnava je bila tajna.

Priča Sadnik pravi, da so ga obtoženci v Šturmovi gostilni z „izdajalcem“ obkladali, kar Grablowitz, ki je pri Tumi za čevljarskega pomočnika delal, deloma pritrdi, rekoč, da so ju obdolžili njega namreč in Sadnika „ovaduštva“. Tudi je res, da je Dhü Sadniku izdajalec rekel.

Grablowitz tudi pové, da se v Tumovo drvarnico lahko pride, če tudi se ne gré skozi štacuno.

Predsednik kmalo na to prebere pismo Gattermannovo iz Libereca na Českem, katero je na Tumo došlo z vprašanjem, ali Šturmovi žena dobiva redno podporo in če še ne, da jo bo dobivala. Tuma o tem in še marsikterem drugem pismu, če tudi so vse pri njem dobili, nič ne vé.

Prebere se tudi obsodba Ljubljanske sodnije proti Železnikarju, ko se je pred leti nekaj pregrešil nad nemškimi turnarji (želode jim je porezal). Železnikar na to pravi, da je svoje politične nazore popolnoma spremenil.

Državni pravdnik na to prosi, da bi se priznalo, da so si nekteri članki v „Volksfreundu“ močno podobni z izdelki, ki so jih dobili pri Sadniku doma. Sodnija pritrdi in tudi Sadnik obstane, da jih je pisal.

Zatoženeec Tuma dá sebi in vsem Ljubljanskim delavcem spričevalo duševnega uboštva z izjavo, da niti on niti noben drug delavec ni kaj razumel o razločku gledé strank med delavci, izvzemši pričo Kunea. Čudno, da imajo ti ljudje pri priznani splošni nevednosti in potrjenem duševnem uboštvu toliko predrznosti, da hočejo sedanjo državo prekucniti in drugo ustanoviti!

Šturm pravi, da si je posebno prizadeval za ustanovo obligatoričnih zadrug obrtniških, katere se mu silno potrebne zdé.

Poslednji dan obravnave je napočil. Predsednik vpraša, če se je pri preiskavi v društvenih prostorih kaj sumljivega našlo. Ko zvé, da nič, razpravo o dokazovanji sklène.

Nato prične državni pravdnik svoj govor. On pravi, da je socijalno vprašanje tudi v Avstriji nevarno postalo. Način po katerem ga mislijo delavci rešiti, mora se zatreči. Leta 1870 napravili so v Ljubljani delavci svoje izobraževalno društvo, katero se od začetka ni z nikako politiko pečalo. Toda to ni dolgo trajalo; že leta 1871 predložilo je društvo nove statute, ki so zahtevali tudi politiko. Deželna vlada jih je zavrnila. Na to jeli so vganjati politiko po javnih shodih in še tistega leta prišel je Most v Ljubljano, ki je pri zaprtih vratih govoril.

TedANJI načelnik društva, Arko, dvignil se je proti Mostu in se je moral zaradi tega svojemu predsedništvu odpovedati.

Za Arkom je bil načelnik Kunc, dokler ga niso potrdili v vojake. Ko se je od vojakov povrnil, našel je v društvu surovost in pa današnje zatožence za govornike. Kljub temu bilo je do konec 79. leta

še vse mirno. Se le ko sta jela Sadnik in Grablowitz ustavljati se radikalizmu, pokazali so za toženci svoje roge. Kar je bilo zmernih so alisami izstopili ali pa so jih izbaenili in društvo je bilo anarhistično.

(Dalje prih.)

Razne reči.

— Znamenito je poročilo ministerstva, kako napreduje šolstvo na Ogerskem. Iz njega se razvidi slabo stanje šolstva. 1881 šteli so 2,284.741 otrok, dolžnih obiskovati šolo; od teh jih je pa hodilo samo 1,152.115, tedaj ravno nekako polovica 50.42%. Sedaj se to dan na dan boljša. Število šol se je pomnožilo za 2292, šolskih sob za 5859, učiteljev za 5192. Vendar v kljub temu še sedaj ne obiskuje šole 22% otrok, ki so po postavi dolžni hoditi, tedaj blizo pol milijona. Izmed otrok obiskovanih šol, je svoja leta komaj izpolnilo 80%. Mnogo se jih je naučilo samo čitati, a pisati ne. Državne ljudske šole se vedno pomnožujejo, isto tako občinske šole, nasproti temu se manjšajo konfesionalne šole. Izmed vseh ogreskih šol komaj 13% spolnuje zahtevo zakona, naj bi bile deške šole od dekliških ločene. Posebnih deških šol je na Ogerskem samo 978, posebnih dekliških 1134. Na jedno šolsko sobo pripada primeroma 59-2 otrok. Pri protestantih pride 1 učitelj na 77 učencev, pri katoličanih na 118, pri unitaristih na 107, pri judih na 81, pri reformovanih na 81, pri nezdrženih Grkih na 95, pri združenih na 62. V državnih šolah pride 1 učitelj na 49 učencev. Kar se tiče plače, ima najbolje učitelj na državnih šolah: povprek znaša njegova plača 560.8 gld. Pred 15. leti stal je jeden učitelj le po 211 gld. Vse, kar se je izdalo l. 1883 za ljudske šole, znese 12,186.825 gld., pred 15. leti samo 3,760.000 gld. Učni jezik madjarski ima 48%, 4% nemški, 17% rumunski, 8% slovaški, 1% srbski, 0-33% hrvatski, 1-8% rusinski in 0-01 laški jezik.

— Tretje cerkveno zborovanje v Baltimoru. Tretje občno zborovanje katoliške cerkve v Ameriki se je 9. novembra začelo. Prve ure dopoludne tega dne so se jeli zbirati nadškofje, škofje, opati in drugi cerkveni dostojanstveniki v nadškofovi palači, drugi duhovni pa v predvorih sv. Alfonza, da bi se v slovesnim sprevodu podali v stolno cerkev. Ta sprevod v stolno cerkev je bil v resnici veličasten, kakoršnega še ni bilo viditi v Ameriki. Škofje, vsi v najlepši cerkveni obleki z mitro na glavi in s pastirsko palico v rokah, duhovni v talarjih in v koreteljih, potem strežaji praznično oblečeni. Ta veličastni sprevod niso le katoličani, temuč tudi drugoverci občudovali, in si mislili, kaj tako veličastnega in spodbudljivega se zamore le v katoliški cerkvi viditi. Po ulicah, po katerih se je sprevod pomikal, je bilo vse polno gledalcev, ki so se spodobno zadržali in ga občudovali, katoliški kristjani so padali na svoja kolena, tudi drugoverci so se vsi odkrili. Naprej je šel eden z znamenjem sv. križa, za njim bogoslovci, redovni in svetni duhovni, opati, škofje, nadškofje in na zadnje papežev poslanec, nadškof Gibbon s svojim spremstvom. Skozi velike cerkvene vrata se je pomikal veličastni sprevod k velikemu altarju, med temi so dobro vbrani glasovi orgel na koru razlegali se po cerkvi. Nadškofje so se podali na desno stran velicega altarja, opati in provincijali na levo, škofje pa so ostali pred altarjem Matere Božje. Nadškof Gibbon se podá na prvi sedež, zraven njega se vsede velik namestnik nadškofije Metolgan; zdaj opravi nadškof Henrik iz St. Louissa veliko pontifikalno sv. mašo; slavnostni govor o „cerkvi in njenih zborovanjih“ je imel nadškof iz Filadelfije. Precej po govoru je bila prva seja, ktera se je začela z molitvijo in branjen pisma sv. očeta, brale so se tudi zdaj postave, kako se imajo očetje med zborovanjem zadržati, potem je bilo veroizpovedovanje nekaj silno veličastnega, ko je apostolski poslanec tridensko veroizpovedovanje bral, in ko so škofje po samim, drugi po dva in dva pred altar stopila in veroizpovedovanje molila; s papeževom blagoslovom je bila prva seja končana. K temu zborovanju je prišlo 13 nadškofov, 64 škofov, 6 opatov in 34 višjih redovnikov itd., vseh skupaj je bilo 241 udov. Prihodnje seje bodo imeli v semenišči sv. Sulpicija. Kakor se govori, bodo vsaki teden štiri seje za odseke, pet tajnih sej škofov, dve splošni in dve javni seji. Kaj se bo v tem zborovanju govorilo in sklepalo, se bo še le naznanilo potem, ko bodo sklepi tega zborovanja potrjeni od sv. očeta.

Telegrami.

Dunaj, 17. dec. Župan je v mestnem odboru naznanil, da so predvčeranjem delaveci v Počah (Pottschach) napravili rabuko, pri kateri je celó kri tekla. Več so jih zaprli.

Dunaj, 17. dec. Včeraj vžgal se je v knežvo Salmovih rudokopih v Poljskem Ostrovem treskajoči plin. Trije rudarji so bili takoj mrtvi, več je hudo ranjenih in tudi od teh jih je nekaj že pomrlo.

Pariz, 17. dec. 3000 Kitajcev nameravalo je napasti neko vas v Tonkinu, Francozje so jih pa razporedili ter so pri tem 24 mrtvih in ranjenih zgubili.

Društvo za napravo zvonov za cerkev Jezusovega presv. Srca v Ljubljani

so darovali gg.:

501. M. Z.	2 gl.	— kr.
502. Franc Kadunc, administrator,	5	—
503. Janez Molj, kaplan,	5	—
504. Alojzij Košir, župnik,	5	—
505. D. P.	25	—
506. Janez Šuler, župnik,	5	—
507. Alojzija Lipert, zasebnica,	5	—
508. Lovro Oblak, kaplan,	3	—
509. Miroslav pl. Premereštein, kanonik,	5	—
510. Marija Jaklič, dekla,	5	—
511. Neimenovana	10	—
512. Picelnovi	2	—
513. Urša Černiye	1	—
514. Franc Jeltnikar	—	50
515. Marjeta Godec	—	10
516. Matijetovka	—	50
517. Marija Godec	—	10
518. Marija Koprivnikar	1	—
519. Bolte	2	20
520. Franc Goršek	1	—
521. Franc Jakopič, trgovec,	5	—
522. Janez Grčar, duh. pomočnik,	4	—
523. Müngersdorfer V., visitator,	150	—
524. Kramar Pavel	5	—
525. H. M.	4	50
526. M. T.	4	50
527. A. E.	—	50
528. E. J.	—	50
529. Dr. Joh. Svetina, profesor,	5	—
530. Anton Jamnik, župnik,	5	—

Tuji.

16. decembra.

Pri **Malič**: Baron Gustav Neubauer, e. k. generalmajor v pok., z Dunaja. — Breslau, Bachmann, Preiss, Michel, Gutmann, Fischer, Lumpe, trgovec, z Dunaja. — Vitez Gutmannsthal, grajščak, iz Trsta. — Bumb, trgovec, iz Trsta.

Pri **Slonu**: Ljudevit Müller, trgovec, iz Einsiedelna. — Sor in Saus, trgovec, z Dunaja. — Alfred Weiss, agent, iz Grada. — Blaž Schnab, fabrikant, iz Kamnika.

Pri **Bavarskem dvoru**: Franc Stefan, montér, z Dunaja. — Bened. Gautsch, grajšč. oskrbnik.

Pri **Južnem kolodvoru**: Teofil Singer, mehanikar, iz Brna.

Pri **Avstrijskem caru**: Fr. Kreis, živ. kupec, iz Bregeca. — Janez Ulepič, e. k. poštni ekspeditor, iz Škocijana.

Umrli so:

16. dec. Franc Počivavnik, delavec, 30 let, Mesarska cesta št. 2, kap. — Anton Esterl, umirovljen asistent, 76 let, Stari trg št. 15, otrpnjenje pljuč. — Jožef Faleskini, stavbenega mojstra sin, 3½ mes., Trnovske ulice št. 10, božjast.

17. dec. Jožef Francot, trakterjev sin, 9 mes., Sv. Petra cesta št. 74, Bronehitis capillaris. — Marija Puš, krojačeva žena, 27 let, na Bregu št. 16, Carcinoma uteri. — Anton Lumbard, delavec, 55 let, Trnovske ulice št. 11, jetika.

V bolnišnici:

15. dec. Anton Škof, delavec, 45 let, pljučnica. — Martin Skodlar, delavec, 45 let, pljučni emphysem.

16. dec. Jera Mrhar, gostija, 56 let, Erysipeles.

Eksekutivne dražbe.

22. dec. 1. e. dčb. pos. Franc Pauer, 5000 gl. Šempeter-sko predmestje. Ljnbljana. — 1. e. dčb. pos. grajščina Grailah, 25.848 gl. 30 kr. Ljbljana. — 3. e. dčb. Andrej Lenarčič iz Nadanjesela, 816 gl. Postojna. — 1. e. dčb. pos. Jože Rozman iz Bistrice št. 1, 3016 gl. Radovljica. — 1. e. dčb. pos. Simon Žigon iz Lome št. 16. Idrija.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

18. decembra.

Papirna renta po 100 gl.	81 gl.	95 kr.
Sreberna	83	05
4% avstr. zlata renta, davka prosta	103	80
Papirna renta, davka prosta	96	95
Akeije avstr.-ogerske banke	858	—
Kreditne akeije	296	20
London	123	35
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	78
Francoski napoleon.	9	76½
Nemške marke	60	25

Od 17. decembra.

Ogerska zlata renta 6%	124 gl.	10 kr.
" " 4%	95	75
" " papirna renta 5%	90	75
Akeije anglo-avstr. banke	200 gl.	97 50
" " Länderbanke	96	60
" " avst.-oger. Lloyd v Trstu	569	—
" " državne železnice	306	75
" " Tramway-društva velj. 170 gl.	211	—
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl.	125 75
4% " " " 1860	500	136
Državne srečke " " 1864	100	171 25
" " " " 1864	50	170 50
Kreditne srečke	100	179
Ljubljanske srečke	20	23
Rudolfove srečke	10	18
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	110	25
" " Ferdinandove sev.	105	70
5% štajarske zemljišč. odvez. obligac.	104	50

Tržaško tržno poročilo.

Kava: Santos po 51 gl., Rio 48, St. Domingo 56, Portorico 86, Cejlon 70—125, biserna 96, Java 64, Mokka 95—103.

Sladkor po 17—22.50 gld.

Dišave: poper 93 gl., žbice 73.

Južno sadje: dateljini 30, fige iz Kalamate 12, iz Smirne 38, rozine 13 pomorance 2.50 limone 2.50 za vsak zaboj, rožiči 7, mandeljini 80.

Olje: laško 70—94 gl., albansko 43—46, dalmatinsko 45, angleško 35.50, petrolej 10.75.

Kože: juhtovina 260, podplatje 140—160, teletnina 357—616, jagnječi kožuhi sto komadov 70, zajčje sto komadov 24 gl.

Volna: bosanska 105 gl., albanska 112, isterska 110.

Bombaž: ameriški 75, indijski 48.

Ježice po 25—27 gl.

Mast: maslo 95—100, angleška 54, ogerska 58, špeh 56.

Žito: pšenica ruska 7.25—8.75, laška 9.25, koruza 6.50, rž 7, oves 7, fižol 11, grah 13—15, riž laški 15—21, indijski 12.50 goldinarjev za vsakih 100 kilogramov.

Ravnokar je izšla v drugem natisu in se dobiva v **Katoliški Bukvarni** knjiga:

Die Reiche der heiligen drei Könige

ih
Sterndienst, ihre Reise nach Betlehem etc.

Nach den Gesichten der gottseligen
Katharina Emmerich
im Vergleiche mit den Aussagen der Geografie, der Geschichte, der heil. Schrift und der Alterthümer.

Nabral in sestavil

Anton Urbas,

kanonik in stolni župnik v Ljubljani.

Z zemljevidom.

Velja sešita 80 kr., po pošti 5 kr. več.

Zahvalna pisma.

Gospodu

Gabrijelu Piccoli, lekarju v Ljubljani.

Podpisani potrdim s tim, kakor se resnici spodobi, da že 10 let prejemam homeopatične zdravila od lekarne g. Gabriela Piccoli-ja v Ljubljani za domačo potrebo in so se taista vedno posebno dobro obnesla, toraj homeopatično lekarno g. Piccoli-ja lahko vsakemu z najboljšo vestjo priporočam.

Podlipo, meseca maja 1884.

Franc Arko, župnik.

Prosim Vas, izvolite mi zopet poslati izvrstne Vaše „želodečne esence“, katere je že mnogim pomagala, 24 steklenice.

Ljubno, 15. maja 1884.

Matej Stirnad, župnik.

Prosim da mi s poštnim povzetjem pošljete 24 steklenice Vaše zares izborne „želodečne esence“ Na Ponikvah, 21. maja 1884.

Anton Batagelj,

vikar, pošta Št. Lucija pri Tolminu

Osemnajst let bolehal sem na želodec in uže sem mislila, da ne bom nikdar več zdrava. Kakor pa sem dobila Vašo „želodečno esenco“ mi je že po nekaterih steklenicah odleglo. Sedaj sem pa zdrava in dobro rejena.

Roveredo, Tirolsko, 10. februarja 1884.

Marija Schwarz.

Prosim, da mi zopet pošljete 12 steklenice Vaše „želodečne esence“, katera me je popolnoma ozdravila od bolečin v želodcu. Moja sestra je v svojem 66. letu ozdravila, ko je šest steklenic porabila, če tudi je popred mnogo let bolehal.

Liezen, 5. marca 1884.

(10)

Franc Stanko.

prometni čuvaj št. 83 na gorenjem Štajarju.

Piccolijeva želodečna esenca,

od Piccoli-jeve lekarne v Ljubljani, ozdravlja, kakor je razvidno iz zahvalnih pisem in zdravniških spričeval, bolezni v želodcu in trebuhu, bodeenje, krč, želodečno in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemeroidje, zlatenico, migrene itd. in je najboljši pripomoček za gliste pri otrocih.

1 steklenica 10 kr. Izdelovalec jo pošilja tudi v zabojih po 12 steklenic skupaj za 1 gl. 36 kr. Kdor je vzame več, dobi primeren odpust.

Tu navedena, kakor vsa druga zdravila so zmiraj svežna za dobiti v lekarni Piccoli-ja pri Angelju v Ljubljani, dunajska cesta. Naročila izvršujejo se s prvo pošto proti povzetju zneska.